

DE SEXTA PETITIONE.

CAPUT XV.

Et ne nos inducas in tentationem.

1. *Quantum periculum sit, ne post peccatorum remissionem perceptam, iterum in peccatum relabamur.*

Non dubium est, quin filii Dei post impetratam delictorum veniam, cum incensi studio adhibendi Deo cultum & venerationem, cœleste regnum exoptant, & omnia divino numini tribuentes pietatis officia, toti pendunt à paterna ejus voluntate ac providentia; tum eo magis humani generis hostis omnes adversus illos artes excogitet, omnes machinas paret, quibus oppugnentur sic, ut verendum sit, ne labefactata & mutata sententia, rursus in vitia delabantur, longeque deteriores evadant, quam antea fuerint: de quibus illud Principis Apostolorum jure dici possit: *a Melius erat illis non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato.*

2. *Quomodo Christus nos hac oratione adversus vāferri- mi hostis insidias munire voluerit.*

Quare nobis à Christo Domino datum est hujus petitionis præceptum, ut quotidie nos Deo commendemus, ejusque patriam curam & præsidium imploremus, minime dubitantes fore, ut si deseramus divino patrocinio, vāferri hostis laqueis irretiti teneamur. Neque verò solum in hac orandi regula jussit à Deo petere, ne patiatur nos induci in tentationem; sed in illa etiam oratione, quam ad sacros habuit Apostolos sub ipsum mortis tempus, cum quidem *b* ipsos mundos esse dixisset, eos hujus officii his verbis admonuit: *c Orate, ut non intretis in tentationem.* Quæ iterum à Christo Domino adhibita admonitio magnum diligentium onus imponit Parochi excitandi fidelem populum ad frequentem hujus usum precationis, ut, cum tanta hominibus ab hoste diabolo in singulas horas pericula hujus generis intenduntur, à Deo, qui solus illa propulsare potest; petant illud assidue: *Ne nos inducas in tentationem.*

Bernard. serm. 4. de Assumpt.

Quomodo dæmon eos maximè impugnet, qui ab eo defecerunt. Vide Lucæ 11. 24. 25. 26.

a Pet. 2. 21.

Fortis est, quem adversa non frangunt: fortior, quem prospera non abiciunt, fortissimus, qui hac rerum vicissitudine non commovetur.

b Joan. 15. 10.

c Matth. 26. 41.

Marci 14. 38.

Lucæ 22. 40.

Docuit, ut vigilemus, ne incidamus in peccatum &c.

Amb. 1. 5. ep. 33. in medio.

3. *Quibus præcipue rationibus homines hujus petitionis necessitatem intelligere possint.*

Intelliget autem fidelis populus, quantoperè egeat divini hujus adjumenti, si suæ imbecillitatis inscitiaque meminerit; si recordabitur illam Christi Domini sententiam: *a Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma;* si ei venerit in mentem, quam graves sint & exitiales hominum casus, impellente dæmone, nisi sustineantur dexteræ cœlestis auxilio. Quod illustrius esse possit humanæ infirmitatis exemplum, quam sacer ille chorus Apostolorum, *b* qui magno antea animo cùm essent, primo quoque objecto terrore, relicto Salvatore, diffugerunt? Etsi illustrius etiam est illud principis Apostolorum, qui in tanta professionis singularis & fortitudinis & amoris in Christum Dominum, cùm paulò ante sibi benè fidens, ita dixisset: *c Si oportuerit me mori tecum, non te negabo;* statim unius voce mulierculæ perterritus, se Dominum non nosse, jurejurando affirmavit. Nimirum illi in summa spiritus alacritate non respondebant vires. Quòd si vir sanctissimi humanæ naturæ fragilitate, cui confidebant, graviter peccaverunt; quid non timendum est cæteris, qui ab eorum sanctitate absunt longissime?

4. *Quot quantisque tentationum periculis hominum vita sit exposita.*

Quare proponat fidei populo Parochus prælia ac pericula, in quibus assidue versamur, *d* dum anima est in hoc mortali corpore quos undique caro, mundus & Satanas oppugnant. Quid ira, quid cupiditas in nobis possit, quotusquisque est, qui magno suo malo non experiri cogatur? non his lacessitur stimulis? Quis hos non sentit aculeos? Quis subjectis non uritur ardentibus facibus? Et quidem tam varii sunt ictus, tam diversæ petitiones, ut difficillimum sit gravem aliquam plagam non accipere. Ac præter hos inimicos, *e* qui habitant & vivunt nobiscum, sunt præterea illi hostes acerrimi, de quibus scriptum est: *f Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus Principes & Potestates, adversus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitie in cœlestibus.*

5. *Quam graves sint dæmonum in nos insultus ex sententia Divi Pauli exponitur.*

Accedunt enim ad intimas pugnas externi impetus & impressiones dæmonum, qui apertè nos petunt, & per cuniculos influunt in animas nostras, vix ut ab illis cavere possimus. Illos & *Principes* appellat Apostolus, propter naturæ excellentiam (nam natura homini-

a Matth. 26. 41.

Marci 14. 38.

b Matth. 26. 33. 36.

Humanæ imbecillitatis exemplum in Apostolis.

c Matth. 26. 35. 70.

71.
Marci 14. 19. 68. 69.

A minori ad majus.

Pericula, inter quæ fideles versantur, sæpius ad memoriam sunt revocanda.

d Job 7. 2. juxta 70.

Matth. 15. 5. 9.

Joan. 2. 10.

e Matth. 20. 16.

f Ad Ephes. 6. 12.

Dæmonum potestas reliquis rebus antecellit. Job 41. vide Greg. 1. 34. Moral. c. 17.

bus, & cæteris, quæ sub sensu cadunt, creatis rebus antecellunt) & potestates vocat, quod non solum naturæ vi, sed potestate etiam superant: & Rectores nominat mundi tenebrarum; non enim clarum & illustrem mundum regunt; id est, bonos & pios, sed obscurum & caliginosum; nempe eos, qui flagitiosæ & facinorosæ vitæ sordibus ac tenebris obcæcati, duce tenebrarum diabolo delectantur. Nuncupat etiam dæmones *spiritualia nequitia*: est enim & carnis & spiritus nequitia. Carnalis quæ dicitur nequitia, incendit appetitum ad libidines & voluptates, quæ percipiuntur sensibus. Spiritualia nequitia sunt mala studia & pravæ cupiditates, quæ ad superiorem pertinent animæ partem: quæ tantò pejores sunt quam reliquæ, quantò mens ipsa & ratio altior est atque præstantior. Quæ Satanæ nequitia, quia maximè spectat illuc, & cælesti nos hæreditate privet; propterea dixit a Apostolus in cælestibus. Ex quo licet intelligere, magnas esse hostium vires, invictum animum, immane in nos & infinitum odium; bellum etiam perpetuum eos gerere nobiscum, ut nulla pax esse cum illis, nullæ induciæ fieri possint.

6. Quanta sit diaboli ad tentandam audacia & perversitas.

Quantum verò audeant, declarat Satanæ apud Prophetam vox: *b in cælum conscendam. c Aggressus est primos homines in Paradiso, d adortus est Prophetas, appetivit Apostolos, ut, quemadmodum loquitur apud Evangelistam Dominus, e cribaret eos sicut triticum. f Nec ipsum quidem Christi Domini os erubuit: itaque ejus inexplebilem cupiditatem & immensam diligentiam Sanctus Petrus expresit, cum dixit: g Adversarius vester diabolus, tamquam leo rugiens, circuit, quærens quem devoret. Quamquam non unus modò tentat homines Satanæ, sed gregatim interdum dæmones, in singulos impetum faciunt: quod ille confessus est dæmon, h qui rogatus à Christo Domino, quod sibi nomen esse, respondit: Legio mihi nomen est; nempe dæmonum multitudo, quæ miserum illum divexarat: & de alio scriptum est: i Assumit septem alios spiritus secum nequiores se, & intrantes habitant ibi (1).*

7. Cur perversi minis, pii autem magis à dæmonibus infestentur.

Multi sunt, qui quod impulsus atque impetus dæmonum

(1) Elii Patav. addit, ut est apud Lucau & sunt novissima bonis illis peiora prioribus.

Rectores mundi tenebrarum etc. dicantur dæmones: D. Aug. in Ps. 9. Carnalis & spiritualis nequitia quæ sit.

a Ephes. 6. 13. Ly, in, accipitur causativè, hoc est propter cælestia sua, facta nostra.

Quanta dæmonum sit audacia & invidia. b Isai. 3. 13. c Gen. 4. 12. d Job 1. 1. e Paral. 21. 16. f Lucæ 22. 31. f Matth. 4. 3.

g. 1. Pet. 5. 8. Dæmones non singulati sed plures infestant interdum homines.

h Matth. 8. 18. 19. Marci 1. 9. Lucæ 8. 30.

i Matth. 12. 45. Lucæ 11. 26.

Dæmones improbis infestati non sunt.

monum in se minimè sentiunt, totam rem falsam esse arbitrantur: quos ipsos à dæmonibus non impugnari, mirum non est, quibus se sponte dederunt: non est in illis pietas, non charitas, (1) non virtus illa Christiano homine digna: quare fit, ut toti sint in potestate diaboli; nec ullis tentationibus opus est ad eos evertendos, in quorum jam animis, ipsi libentibus; commoratur. At verò, qui se Deo dicaverunt, in terris cælestem vitam agentes, ii maximè omnium Satanæ incursibus petuntur, hos acerbissimè odit, his in singula temporis momenta struit insidias. Plena est historia divinarum litterarum Sanctorum hominum, quos præsentem etiam animo stantes, vel vi vel fraude pervertit. a Adam, b David, c Salomon, d alique, quos enumerare difficile sit, experti sunt dæmonum violentos impetus & callidam astutiam, cui resisti non possit consilio, aut hominum viribus. Quis igitur se suo præsidio satistutum existimet? Itaque piè castèque petendum à Deo est, e ne nos tentari sinat supra id quod possumus: sed faciat etiam cum tentatione proventum, ut possimus sustinere.

8. Dæmones, quantum aut quandiu volunt, homines tentare non possunt.

Verùm hîc fideles confirmandi sunt, si qui animi imbecillitate aut rei ignorance dæmonum vim perhorrescunt, ut ipsi tentationum fluctibus agitati, in hunc precationis portum confugiant. Non enim Satan in tanta & potentia & pertinacia, in capitali odio nostri generis, nec quantum, nec quamdiu vult, tentare nos aut vexare potest; sed omnis ejus potestas Dei nutu & permissu gubernatur. Notissimum est exemplum Job, de quo nisi diabolo dixisset Deus: f Ecce universa, quæ habet, in manu tua sunt, nihil ejus Satanæ attigisset: contra verò, nisi addidisset Dominus, g Tantum in eum ne extendas manum tuam, uno diaboli ictu cum filiis ipse facultatibusque concidisset. Ita autem alligata est dæmonum vis, ut ne h in porcos quidem illos, de quibus scribunt Evangelistæ, non permittente Deo, invadere potuissent.

9. Quid tentandi vox nobis designet, quaque ratione à Deo tentemur.

Sed ad intelligendum hujus petitionis vim, dicendum est, quid hîc tentatio significet, quid item induci in ten-

Judith 11. Ergo numquam nocui viro etc. Et Lucæ 11. in pace sunt omnia, quæ possidet.

Joan. 15. Si de mundo fuissetis, mundus quod suum erat, diligeret; & hoc est, quia vir bonus est cæli, malus est telluris alumni; quos igitur cælum diligit, odit mundus.

Ab exemplo Sanctorum.

a Gen. 3. 2. b 1. Reg. 11. 2. 36. c 3. Reg. 11. d Sampson. Jud. 16. 4. Saul. 1. Reg. 15. Ezech.

4. Reg. 20. 236. e 1. Cor. 10. 130. 2. Pet. 2. 8.

Dæmonum in nos potentia limitata est.

Apoc. 2. & 20. Vide Cassian. col. 8. caput 186. Aug. in Ps. 16.

f Job 1. 12.

g Ibidem 22. 12.

h Matth. 8. 31. 32. Marci 5. 11. Lucæ 8. 32.

Tentare quid sit. Div. Thom. in 1. p. q. 114. art. 2. & 2. 2. q. 97. art. 1.

(1) Non virtus illa longe incliàs Edit, Patva. non virtus alia.

tentationem. Est autem tentare, periculum facere de eo, (1) qui tentetur, ut ab ipso, quod cupimus, elicientes, verum exprimamus. Qui tentandi modus in Deum minime cadit: quid enim est quod nesciat Deus? *a Omnia autem, inquit, nuda & aperta sunt oculis ejus.*

Est alterum tentandi genus, cum longius progrediendo aliud queri solet, vel in bonam vel in malam partem: in bonam, cum ea re tentatur alicujus virtus, ut illa perspecta & cognita, is commodis & honoribus augetur, ejusque exemplum ceteris imitandum proponatur, ac denique omnes ob id ipsum ad Dei laudes exiuntur: quæ tentandi ratio sola convenit in Deum. Hujus exemplum tentationis est illud in Deuteronomio: *Tentat vos Dominus Deus vester, ut palam fiat, utrum diligatis eum, an non.* Quomodo etiam tentare dicitur suos Deus, cum inopia, morbo & aliis calamitatum generibus premit: quod probandæ eorum patientiæ causa facit, & ut aliis documentum sint Christiani officii. In hanc partem *b* legimus Abraham esse tentatum, ut filium immolaret; quo facto fuit is obedientiæ & patientiæ exemplum singulare ad memoriam hominum sempiternam. In eandem sententiam dictum est de Tobia: *c Quia acceptus eras Deo, necesse fuit ut tentatio probaret te.*

10. Quomodo demon homines tentet.

In malam partem tentantur homines, cum ad peccatum aut exitium impelluntur: quod proprium diaboli officium est. Is enim eo animo tentat homines, ut decipiat, agatque præcipites: quamobrem *d* Tentator in divinis litteris appellatur. In iis verò tentationibus modo intimos nobis admoventes stimulos, animæ affectiones & commotiones adhibet administras; modo nos exagitans extrinsecus, externis rebus utitur, vel prosperis ad efferendos, vel ad frangendos adversis; nonnumquam habet emissarios & excursores, perditos homines, in primisque hæreticos, qui *e* sedentes in cathedra pestilentiæ, malarum doctrinarum mortifera semina dispergunt, ut illos, qui nullum delectum aut discrimen habent virtutis & vitiorum, homines per se proclives ad malum, nutantes ac præcipitantes (2) impellat.

II.

(1) *Qui tentetur* melius Edit. Pat. *qui tentatur*, ut est apud ipsum D. Thom.

(2) *Impellat* scil. demon. Pleraque Editiones *impellant*, scil. emissarii & excursores demonis.

a Heb. 4. 13.
Ps. 33. 16.

Eccles. 15. 20.

Quomodo Deus hominem tentet. Vide item Aug. ep. 146. in exp. q. 58. & 74.

Deut. 15. 2.

Vide Aug. in Ps. 5. & 6.

b Gen. 22. 3.
Vide Aug. lib. 16. de Civ. Dei, caput 82.

c Tob. 12. 14.

Tentatio deceptionis causa diaboli est propria.

Aug. ep. 146. & alibi frequenter.

d Matth. 4. 3.

e Ps. 118.

II. Quibus modis dicatur quis in tentationem induci.

Dicitur autem induci in tentationem, cum tentationibus succumbimus. Inducimur verò in tentationem dupliciter, primum, cum de statu dimoti, in id ruimus malum, in quod tentando nos aliquis impulerit. At nemo quidem à Deo hoc modo in tentationem inducitur, quia nemini est peccatis auctor Deus, imò verò *a* *Odit omnes qui operantur iniquitatem.* Sic verò etiam est apud Sanctum Jacobum: *b* *Nemo, cum tentatur, dicat quoniam à Deo tentatur: Deus enim intentator malorum est.*

Deinde dicitur nos in tentationem inducere is, qui etsi non tentat ipse, neque operam dat quo tentemur, tentare tamen dicitur, quia cum possit prohibere ne id accidat, aut ne tentationibus superemur, non impedit. Hoc modo Deus bonos & pios tentari quidem sinit, verumtamen sua gratia sustentatos non deserit. Non verò non interdum justo & occulto Dei judicio, nostris id sceleribus postulantiis, nobis ipsi relictis concidimus.

12. Beneficia Dei quandoque nos in tentationem inducunt.

Præterea nos in tentationem Deus inducere dicitur, cum ejus beneficiis, quæ nobis ad salutem dedit, abutimur ad perniciem, & *c* patris substantiam, ut prodigus ille filius, dissipamus vivendo luxuriosè, nostris cupiditatibus obsequentes. Quamobrem id dicere possumus quod de lege dixit Apostolus: *d* *Inventum est mihi mandatum, quod erat ad vitam, hoc esse ad mortem.* Opportunum rei exemplum est Hierosolyma, teste Ezechiele, quam Deus omni ornamentorum genere locupletarat: ut ejus ore Prophetæ diceret Deus: *e* *Perfecta eras in decore meo, quem posueram super te: & tamen illa civitas divinis cumulata bonis, tantum abest, ut optimè de se merito, ac merenti Deo gratiam habens, coelestibus beneficiis ad beatitudinem consequendam, cujus gratia ea acceperat, uteretur, ut ingratiissima in parentem Deum, abjecta spe & cogitatione coelestium fructuum, tantum presenti abundantia luxuriosè ac perditè frueretur: quod *f* Ezechiel eodem capite pluribus verbis persecutus est. Quare sunt eodem loco ingrati in Deum homines, qui præbitam sibi ab eo divinitus uberem materiam rectè factorum, ad vitia, illo permittente, convertunt.*

13. Quomodo Scripturæ verba intelligenda sint, quæ de permissione Dei per verba operationem significantia loquuntur.

Sed oportet hunc divinæ Scripturæ morem diligenter at-

Quid sit induci in tentationem, quodque multipliciter fieri possit. Vide D. Aug. l. 1. de Serm. Dom. in monte, c. 14.
Deus peccati non est auctor, sed illud odit.

a Exod. 23. 7. & 28

Paralip. 19. 7.

Job 24.

Ps. 1. 4.

Prov. 15.

Sap. 14. 9.

Ecl. 15. 23.

Osee 13. & alibi sæpè. Basil. in hom. quod Deus non sit auctor malorum.

b Job 1. 13.

Quomodo à Deo in tentationem inducamur. De hac hominum nequitia vide Deut. 32. 15. & 1. Reg. 2. & 2. Reg. 12. & 9.

c Lucæ 15. 12. 13. 24.

d Rom. 7. 10.

e Ezech. 16. 14.

f Ibidem 19. 20.

Ingrati in Deum homines reprehenduntur.

Mos loquendi Scripturarum in propriis quando

do verbis adivis Dei pro-
missio significatur.

a Exod. 4. 7. 3.

b Isai 6. 10.

c Rom. 1. 26.

Conc. Trid. sess. 6.
caput 6.

attendere; quæ Dei permissionem iis interdum verbis significat, quæ propriè si accipiantur, tamquam actionem in Deo significant: nam in Exodo sic est: *a Indurabo cor Pharaonis*: & apud Isaiam: *b Excæca cor populi hujus*: & ad Romanos scribit Apostolus: *c Tradidit illos Deus in passiones ignominia, & in reprobum sensum*. Quibus in locis, aliisque similibus, non id omninò esse actum à Deo, sed permissum, intelligendum est.

14. *In hac precectionis parte non postulatur, ut prorsus ab omni tentatione immunes simus; sed ne in tentationibus à Deo deseramus.*

His positis, non erit difficile scire, quid in hac precectionis parte postulemus. Nec verò petimus ne omninò tentemur: *d Est enim hominum vita * tentatio super terram*. Est autem ea res utilis & fructuosa hominum generi: nam in tentationibus nos ipsos, id est vires nostras cognoscimus. Quamobrem etiam *e humiliamur sub potenti manu Dei, viriliterque decertantes, f expectamus immarcescibilem coronam gloriæ. Nam & g qui certat in agone, non coronatur, nisi legitime certaverit*: & ut inquit Sanctus Jacobus: *h Beatus vir, qui suffert tentationem; quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se*. Quòd si urgemur nonnumquam hostium tentationibus, magnæ nobis erit levationis illa cogitatio, *habere nos adiutorem Pontificem, i qui possit compati infirmitatibus nostris, tentatum & ipsum per omnia*. Quid hic igitur petimus? ne divino præsidio deserti, tentationibus vel decepti assentiamur, vel cedamus afflictioni: ut præstò sit nobis Dei gratia, quæ, cum defecerint nos propriæ vires, in malis recreet ac reficiat.

15. *Quomodo à Deo in nostris tentationibus opem implorata debeamus.*

Quare & generatim Dei opem implorare debemus in omnibus tentationibus, & nominatim cum singulis affligimur, ad precectionem confugere oportet. Quod à Davide factum legimus penè in unoquoque tentationum genere. Nam in mendaciò sic precabatur: *k Ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque*. In avaritia ad hunc modum: *l Inclina cor meum in testimonia tua, & non in avaritiam*. In rebus verò inanibus hujus vitæ, & illecebris cupiditatum, hac prece utebatur: *m Averte oculos meos, ne videant vanitatem*. Ergo postulamus, ne morem geramus cupiditatibus, neve *n defatigemur in tentationibus sustinendis, ne o declinemus de via Domini*; ut tam in rebus incommodis quàm in prosperis, æquitatem animi, constantiamque servemus, & nullam nostri partem Deus

sua

Tentationum utilitas.

a Job 7. secundum

LXX.

*Al. lege militia.

e 1. Pet. 5. 6.

f Ibidem 4.

g 2. Tim. 2. 5.

h Jacob. 1. 12.

i Hebr. 4. 15.

Non modò generatim
sed speciatim postulandum
Dei auxilium in
tentationibus.

k Ps. 118. 43.

l Ibidem 35.

m Ibidem 37.

n Heb. 12. 3.

o Deut. 13. 9.

sua tutela vacuam relinquat. *a* Petimus denique, ut Satanam conterat sub pedibus nostris.

16. *Quomodo de tentatione victoria reportari, & quo auctore illa obtineri possit.*

Reliquum est, ut fidelem populum ad ea Parochus cohortetur, quæ in hac precectione maxime cogitare & meditari oporteat; in qua erit illa optima ratio, si quanta sit hominum infirmitas intelligentes, viribus nostris diffidamus, & omni spe nostræ incolumitatis in Dei benignitate collocata, eo freti patrocinio, vel in maximis periculis magnum animum habuerimus, præsertim cogitantes, quam multos hac spe atque hoc animo præditos ex hiantibus Satanæ faucibus liberarit Deus. An non *b* Joseph undiquè circumdatum ardentibus insanæ mulieris facibus, è summo ereptum periculo *c* ad gloriam extulit? *(1)* non *d* Susannam, à Satanæ ministris obsessam, tum, cum nihil proprius esset, quam ut nefariis sententiis interficeretur, servavit incolumem? Neque mirum: *e* *Erat enim*, inquit, *cor ejus fiduciam habens in Domino*. Insignis est laus & gloria Job: qui de Mundo, de Carne, de Satana triumphavit. Plurima sunt hujus generis exempla, quibus Parochus diligenter pium populum ad eam spem fiduciamque cohortari debet.

17. *Nostris certaminis antesignans Christus est, socii Sancti omnes: quos qui non sequuntur, vecordes sunt.*

Cogitent etiam fideles, quem in hostium tentationibus ducem habeant, nempe Christum Dominum, qui *f* victoriam ex illo certamine retulit. Vicit ipse diabolus. Est *g* is ille fortior, qui superveniens fortem superavit armatum, quem & armis nudavit & spoliis. De ejus victoria, quam de mundo reportavit, est apud Sanctum Joannem: *h Confidite, ego vici mundum*. Et in Apocalypsi dicitur, *i ipse leo vincens*; & *k exiisse vincens ut vinceret*; qua in victoria suis etiam cultoribus facultatem vincendi dedit. Est Apostoli ad Hebræos Epistola plena victoriis Sanctorum hominum, *qui l per fidem vicerunt regna, obturaverunt ora leonum, & quæ sequuntur*. Ex his verò, quæ sic acta legimus, eas victorias cogitatione complectamur, quas quotidie reportant ex intimis & externis dæmonum præliis homines fide, spe & charitate præstantes; quæ tam multæ sunt tamque insignes, ut si sub aspectum caderent oculorum, nihil frequentius accidere judicaremus, nihil gloriosius; de quorum hostium clade his

Ff

ver-

a Rom. 16. 20.

Victoriam ex tentatione
possumus referre per
fiduciam in Deum.

b Gen. 39. 7. 8. 9.

Ps. 140. 18.

c Gen. 41. 38. 19.

d Dan. 13. 61. 82.

e Ibidem 35.

f Matth. 14. 4.

Col. 2. 15.

g Lucæ 11. 22.

h Joan. 16. 33.

i Apoc. 5. 5.

k Apoc. 6. 2.

l Heb. 11. per totum.

Quomodo Christus
nobis, prostrato diabolo,
vincendi facultatem de-
derit, & exemplum pro-
bueri, vide D. Aug. 1. 4.
de Trinit. caput 12.

Greg. Hom. 19. in
Evang.

(1) *Non Susannam*) Ed. Pat. Lov. Lugd. *non Susannam*.

D. Thom. in 3. p.
41. art. 1.
a Joan. 2. 14.

verbis scripsit Sanctus Joannes: *a Scribo vobis, jvenes, quoniam fortes estis, & verbum Dei manet in vobis, & vicistis malignum.*

18. *Quomodo diabolus a nobis superari possit.*

Labore, virtutibus & vigilantia daemones superantur.

b Ma th. 16. 41.
Lucæ 22. 46.
Jacob. 4. 7.
Mar. i. 14. 38.

Etsi propriam infirmitatem incertamine agnoscimus.

Vincitur autem Satanus, non otio, somno, vino, commessatione, libidine; sed oratione, labore, vigilia, abstinentia, continentia, castitate. *b Vigilare, & orate*, inquit, ut jam diximus, *ut non intretis in tentationem*: qui iis armis ad illam pugnam utuntur, in fugam convertunt adversarios: qui enim resistunt diabolo, is fugiet ab eis. In his tamen Sanctorum hominum victoriis, quas diximus, nemo sibi placeat, nemo se efferat insolentius, ut se suis viribus hostiles daemorum tentationes, impetusque sustinere posse confidat: non est hoc naturæ nostræ, non humanæ imbecillitatis (1).

19. *Quomodo omnes nobis ad vincendum vires a Deo dentur.*

Citra Dei auxilium nihil possumus.

c Ps. 17. 36.
d 1. Reg. 2. 4.
e Ps. 17. 36.
f Ps. 62. 9.
g Ps. 143. 1.

Hæ vires, quibus prosternimus Satanæ satellites, dantur a Deo, *c* qui ponit, ut arcum æreum, brachia nostra; *d* cujus beneficio arcus fortium superatus est, & infirmi accincti sunt robore; qui *e* dat nobis protectionem salutis; *f* cujus nos dextera suscipit; *g* qui docet manus nostras ad prælium, & digitos nostros ad bellum, ut uni Deo pro victoria sint agenda & habenda gratiæ, quo uno & auctore & adjutore vincere possumus: quod fecit Apostolus; ait enim: *b Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.* Eundem auctorem victoriæ prædicat cælestis illa vox in Apocalypsi: *i Facta est salus, & virtus, & regnum Dei nostri, & potestas Christi ejus; quia projectus est accusator fratrum nostrorum, & ipsi vicerunt eum propter sanguinem Agni.* Testatur idem liber Christi Domini partam ex mundo carneque victoriam eo loco: *k Hi cum agno pugnabunt, & Agnus vincet illos.* Hæc de causa & de modo vincendi.

h 1. Cor. 15. 57.

i Apoc. 12. 10. 11.

k Apoc. 17. 14.

20. *Quæ sint in spirituali illo certamine victorum præmia.*

Quibus expositis, proponent fideli populo Parochi a Deo paratas coronas, & constitutam victoribus sempiternam prætorum amplitudinem: quorum ex eadem Apocalypsi divina proferent testimonia: *l Qui vicerit, non ledetur a morte secunda.* Et alio loco: *m Qui vicerit sic, vestietur vestimentis albis, & non delebo nomen ejus de libro vite, & consitebor nomen ejus coram Patre meo, & coram Angelis ejus: & paulo post Deus ipse ac-*

l Apoc. 2. 11.
m Apoc. 3. 9.

Do-

(1) Edit. Patav. addit, sed solius divina potes tatis,

Dominus noster ita loquitur ad Joannem: *a Qui vicerit, faciam illum columnam in templo Dei mei, & foras non egredietur amplius.* Tum inquit: *b Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & sedi cum Patre meo in throno ejus.* Denique, cum Sanctorum gloriam & perpetuam illam bonorum vim, quibus in cælo (1) fruenter, exposuisset, adjunxit: *c Qui vicerit, possidebit hæc* (2).

a Apoc. 3. 22.

b Apoc. 3. 21.

c Apoc. 21. 7.

DE SEPTIMA PETITIONE.

CAPUT XVI.

Sed libera nos a malo.

1. *Nihil continetur superioribus petitionibus, quod ista non includatur.*

Postremo hæc petitio est instar omnium, qua Dei Filius divinam hanc orationem conclusit; cujus etiam vim & pondus ostendens, ea usus est orandi clausula, cum è vita migraturus Deum Patrem pro hominum salute deprecabatur: *d Rogo enim, inquit, ut serves eos a malo.* Ergo hæc precatationis formula, quam & præcepto tradidit, & exemplo confirmavit, quasi quadam epitome summam complexus est vim & rationem cæterarum petitionum. Cum enim id, quod ea prece continetur, impetraverimus, nihil, auctore Sancto Cypriano, reliquum est, quod ultra adhuc debeat postulari; cum semel protectionem Dei adversus malum petamus: qua impetrata, contra omnia quæ diabolus & mundus operantur, securi stamus & tuti. Quare cum tanti sit hæc petitio, quanti diximus, debet Parochus in ea fidelibus explicanda summam adhibere diligentiam. Differt autem hæc & proxima petitio, quo illa (3) vitiationem culpæ, hac poenæ liberationem postulamus.

Postrema petitio vim sex superiorum sua amplitudine concludit.

d Joan. 17. 16.

Cypr. serm. 6. de Orat. Dom.

Ef 2

2.

(1) Fruentur Edit. Patav. fruuntur.

(2) Edit. Patav. addit, ut est in textu Apoc. & ero illi Deus & ipse erit mihi filius.

(3) Vitiationem) perperam in Edit. Rom. vitiatione.